

Prema podacima ekološke udruge EDEN, čak dvije trećine albanskih kućanstava ima problema s plaćanjem računa za struju te je prisiljena provoditi različite mjere uštede tog energenta. Osobito se to odnosi na zimske mjesece, što jasno pokazuje da se štednja provodi mahom na - grijanju. Stoga udruga, ali i pojedine međunarodne institucije poput Svjetske banke, zaključuju kako većinu albanskog stanovništva zahvaća fenomen tzv. energetske siromaštva. Udio kućnog budžeta koji se troši na struju penje se povremeno i na preko 30%. Iznos socijalne pomoći (koju prima 80 tisuća obitelji) nerijetko je manji od mjesečnog računa za struju.

Brojke ne čude, jer je Albanija zemlja s najmanjom minimalnom plaćom i prosječnim primanjima među zemljama regije (oko 180 eura). Istodobno, cijena električne energije viša je nego u Srbiji, BiH i Crnoj Gori ili na Kosovu. Stvar je tim bizarnija, jer je Albanija jedna od rijetkih zemalja koja zadovoljava sve svoje energetske potrebe - između ostalog i one za strujom - iz domaćih izvora, primarno hidroelektrana. Dapače, njezine rijeke vrlo su privlačne stranim investitorima koji na njima - uz veliku državnu subvenciju - grade nekoliko novih elektrana za izvoz struje (uz povremene prosvjede lokalnog stanovništva). Represivna "reforma"

No potrošnja je vrlo neravnomjerno raspoređena. Najbogatija kućanstva troše otprilike devet puta više nego siromašna. To pokazuje kako je osnovni uzrok niske potrošnje kod siromašnih nemogućnost plaćanja struje. Osobito otkad je 2014. vlada provela kampanju pokaznog kažnjavanja onih koji su se ilegalno priključili na struju te isključivanja neplatiša, brojne albanske obitelji prisiljene su potpuno odustati od korištenja struje i osloniti se na svijeće za rasvjetu i drvo za ogrjev. No nije problem samo s kućanstvima. Ugrožene su i brojne javne institucije, poput bolnica i škola. Trećina njih ima ozbiljnih problema s instalacijama, izolacijom i energijom.

Iako je represivna "reforma" u naplati struje pravdana potrebom za štednjom i racionalnošću u javnoj potrošnji, nedostatak struje za rasvjetu, kuhanje i grijanje ima ozbiljne posljedice za zdravlje i kvalitetu stanovništva, što dakako povećava javne izdatke. Paradoksalno, jedan od motiva strože kontrole naplate struje bila je obaveza povećanja efikasnosti korištenja energije koja je dio pristupnih pregovora za članstvo u EU. No u poboljšanje izolacije i infrastrukture nije uloženo gotovo ništa, javna sredstva poklonjena su privatnim tvrtkama koje se bave izvozom struje, a većina domaćeg stanovništva nema osiguran stalni pristup tom energentu.

Izvor: NV